

KARTOGRAFSKO ISTRAŽIVANJE IVANA ŠULETIĆA

Ima slika koje i stolecima nakon što su nastale zadržavaju enigmatičnost koja je postojala u času kada su stvarane. Jedna od njih je El Grekov „Pogled na Toledo sa mapom grada“ iz 1608. godine. U prvom planu slike, sa desne strane, prikazan je mladić koji drži razvijen list - pergamenta ili hartije, ne može se proceniti. Neki proučavaoci veruju da je ta ličnost Horhe Manuel, slikarev sin, po profesiji arhitekta. Ono što ovoj slici, uz još neke elemente, daje energiju začudnosti jeste izvesno *dvojstvo*: posmatrač je suočen sa dve *vrste* projekcije - središnji horizont slike zauzima iluzionistički prikaz grada na steni iznad reke Taho (minucioznost kojom je dočaran grad navela je mnoge da pomisle da je autor slike ili barem tog segmenta Horhe Manuel), dok je isti taj grad, ali sada kao plan, kao dijagram, dat i na razvijenoj beloj površini u prvom planu.

I jedno i drugo su, naravno, konvencije prikazivanja. Tim konvencijama koristila se umetnost ali i kartografija, obe srećno ujedinjene na El Grekovom velikom platnu u Toledu.

Problem svih kartografa od vremena kada se čovek otisnuo na putovanja i počeo da beleži staze kojima prolazi (ne bi li se njima jednog dana vratio) bio je kako da jednim pogledom obuhvate ceo svet i, od trenutka kada taj svet više nije bio ravna ploča, kako da sferu prevedu u površinu sa što manje odstupanja i deformacija.

Tim prevođenjima i merenjima bavio se i Vermerov geograf, lik koji nenametljivo, nagnut nad belinom hartije, sa šestarom u desnoj ruci, stoji iza medijski raznorodnih radova na izložbi Ivana Šuletića. Odaja u kojoj analizira mapu je tipična „vermerovska“ prostorija: koso svetlo severa predmete obogaćuje mekim senkama, na ormanu su knjige i sfera globusa, a u prvom planu, naboran, stoji orijentalni sag. To je neka vrsta ozarenog mikrokosmosa u kojem naslikani protagonista analizira svet. Ako izložbu Ivana Šuletića sagledamo kao neku vrstu savremene i privremene rekonstrukcije „sobe kartografa“ lako ćemo zaključiti da se umetnikova osnovna intencija sastoji u tome da sagleda, izmeri i zaobilaznim strategijama prokomentariše današnji svet - onakav kakav se objavljuje u vidljivim formama koje su, opet, projekcije nevidljivih društvenih topografija.

Svet druge polovine dvadesetog veka, *hladnoratovski* svet, bio je opsednut špijunima – govorilo se, pomalo u strahu, da velike sile imaju satelite koji su u stanju da snime palidrvce u našem dvorištu. Velika stvar... danas tu čuvenu šibicu možemo bez pô muke prizvati na svakom kućnom ili prenosnom računaru. Digitalni kartografi motre na nas iz stratosfere i šalju precizne snimke koji se umnožavaju do nivoa kada je ih je nemoguće savladati. Iz tog *preobilja* Ivan Šuletić izdvaja detalje slika koje potom multiplikuje na svojim velikim platnima. Činjenica da ih – kako u crtežu tako i u slici – izvodi manuelno jeste svojevrsni napor, ali napor koji je istovremeno neka vrsta diskretnog odavanja počasti jednom tradicionalnom mediju i istoriji tog medija. Na tom principu *povratka u analogno* nastali su raniji „pattern“ radovi Ivana Šuletića – na ovoj izložbi, na slici koja je istovremeno i znak kontinuiteta i središnji akcenat prostorne instalacije, polazište se donekle usložnjava. Šuletić kontrastira dva motiva, umnožene konfekcijske stambene kule, meganaseobine nalik na betonski mravinjak sa ustalasanom površinom vode. Data kao diptih ova se slika može posmatrati i kao diskretni komentar nasilnih urbanih zahvata u našem gradu.

Važan deo Šuletićevog ambijenta su i pokrenute slike: video radovi su nedvosmislena aluzija, reklo bi se čak i „re-enactment“, amblematske scene iz prvog Čaplinovog zvučnog filma, „Velikog diktatora“ snimljenog 1940. godine. Odaja u kojoj se rekonstruiše scena ovde je ogoljena, ne krije se da je to studio za telesne vežbe. I globus je sveden na meki i voluminozni sportski rekvizit. Ipak, sasvim je dovoljno elemenata koji iskazuju umetnikove intencije: istorija nije ciklična, ali se s vremena na vreme pojave slični simptomi koji mogu ukazati na sveopšte srljanje u tragediju. Šuletić računa na obrazovanog posmatrača, nekoga ko će odmah premostiti decenije i prepoznati aluzije – po tome se njegovi radovi jasno svrstavaju u kategoriju *vizuelnih eseja*.

U te vizuelne eseje spada i rad sa elementima koji mogu poslužiti za rekonstrukciju jedne imaginarne vrtne konstelacije, dakle opet mikrokosmosa. Zaboravljen, u uglu jednog beogradskog vrta stajao je obrađeni valjkasti kamen sa uklesanim tekstom: *Ni bien ni mal mieux c'est fait...* Nejasna heraldička deviza, ostatak topografije nekog tajnog rituala ili tek nečija „kartografska“ igra? Pitanje ostaje otvoreno... Šuletić iznosi otisak tog teksta, nagoveštavajući da će izloženi frotaž tek otvoriti prostor za nove vizuelne i konceptualne elaboracije.

Ambijentalna izložba Ivana Šuletića jeste svojevrsni katalog različitih strategija prikazivanja. Baš kao na El Grekovoju slici sučeljeni su modeli dočaravanja predmeta ili prostornih konstelacija: pored „tehničkog“ crteža koji prikazuje ortogonalno viđenje jednog predmeta, stalka za globus, stoje iluzionistički prikazi, ali i frotaž koji je „realni“ otisak predmeta. Tu su i „žive“ slike koje postavci dodaju temporalnu dimenziju.

Uzeti zajedno svi ti radovi daju jednu složenu sliku sveta, savremenog sveta koji je sve „razlomljeniji“ i zlokobniji. Šuletićev „kabinet“ samo je na prvi pogled smiren ambijent – u suštini ono što okuplja raznorodne radove jeste izvesno osećanje dubokog nespokoja.

Mileta Prodanović